

Розділ 2. Основи композиції.

Тема: БАЛАНС ТА РІВНОВАГА У ЗАЧІСКАХ

Мета: ознайомитись із елементами композиції такими як баланс та рівновага, розуміти та відчувати симетрію та асиметрію в зачісках. Навчитись правильно вираховувати рівновагу при створенні зачіски.

План заняття:

1. Баланс, як узгодження висоти та ширини зачіски.
2. Симетрія та види симетрії.
3. Асиметрія у зачісці.
4. Ритм у зачісках та його види.

Контрольні запитання:

1. Що таке баланс у зачісці, і яку роль він відіграє при побудові форми?
2. Що таке композиційна рівновага?
3. Дайте визначення симетрії. Які є види симетрії?
4. Які є види асиметрії?
5. У чому особливість ритму?
6. Які є типи ритму, що сприймаються на емоційному рівні?
7. Які є види ритму що спостерігаються у лініях зачіски?

Література:

1. Дизайн зачіски: Навчальний посібник для професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах мистецького профілю. – К.: Кондор, 2010 – 216 с. 96-100 ст.
2. Основи перукарської справи / Н. А. Горбатюк та ін. – 2005. – 576 с.: іл. – Бібліогр.: с. 570 – 255-256 ст.
3. Фахові журнали

1/ Баланс, як узгодження висоти та ширини зачіски.

Баланс означає узгодження висоти і ширини зачіски. Баланс буває симетричним і асиметричним. Баланс допомагає у створенні гармонійної єдності, що є основною метою дизайнера, у якій би галузі він не працював. Композиційна цілісність зачіски досягається тоді, коли її композиція врівноважена, тобто такий стан форми, при якому усі елементи і частини збалансовані між собою.

Композиційна рівновага знаходиться у прямій залежності від розподілу основних мас форми щодо її центра і пов'язано із характером організації простору всередині силуету зачіски.

2. Симетрія та види симетрії.

Частковим випадком рівноваги є симетрія. **Симетрія** – однаковість розташування елементів відносно крапки, осі або площини. Симетрія притаманна усьому живому і неживому у природі: квітам, листю, комахам і т.д.

Існує кілька видів симетрії, які дають можливість створювати різноманітні симетричні композиції. **Дзеркальна симетрія** - найбільш простий для сприйняття і найбільш розповсюджений вид симетрії. У ній одна половина композиції являє собою ніби дзеркальне відображення іншої. Площина симетрії, яка поділяє зображення навпіл, звичайно розташовується вертикально. Прикладом такого типу симетрії може служити тіло людини в нерухомому стані.

Центрально - осьова симетрія - при цьому виді симетрії рівні частини розташовані їм і (коло центральної осі і при повороті навколо неї вони цілком суміщаються.

Симетрія гвинта і спіралі - композиція створюється шляхом обертання елемента навколо осі і одночасного руху уздовж цієї осі. При спіральній симетрії елементи можуть переміщуватися в одній площині, поступово наближаючись центра.

Мал. 5.12

Симетрія є одним з найбільш яскравих композиційних засобів, за допомогою якого форма організується, приводиться до порядку, стійкості і стабільності. Спостерігаючи і осмислюючи симетрію у природі, людина стала сприймати її як своєрідну норму прекрасного.

Мал. 5.13

Симетрична зачіска виглядає з обох боків обличчя однаково. Обидві частини зачіски знаходяться на рівній відстані від центральної точки, мають однакову довжину і той же самий об'єм при спогляданні у анфас. (Мал. 5.12-5.13)

Отже, симетрія сприймається людиною як прояв порядку, що панує у природі. Однак людина за своєю психологією влаштована подвійно: з одного боку, вона прагне до , закономірності, порядку, з іншого, вона намагається його і порушити якою-небудь деталлю. Зведення сутності краси до однієї лише симетрії обмежує багатство її внутрішнього змісту. Щирої гармонії можна досягти тільки в єдності протилежностей, а виходить, сутність прекрасного визначає єдність симетрії і якості, протилежній їй - асиметрії.

3. Асиметрія у зачісці.

Асиметрія - розташування елементів при відсутності точки, осі або площини симетрії. Асиметрія надає формі різний ступінь динаміки, яка може бути внутрішньою і зовнішньою. Основний спосіб створення єдності в асиметричній композиції полягає в узгодженості її частин, підпорядкованості її елементів композиційному центру, **а також** у розміщенні акцентів.

Для зачіски, яка створена за принципом асиметрії, властива рівність нерівних частин і об'ємів відносно осі рівноваги, яка проходить через середину обличчя. Для асиметричного балансу зачіски характерне використання диспропорцій для досягнення збалансованості рис обличчя.

Протилежні частини зачіски мають різну довжину і різний об'єм. Асиметрія зачіски може бути горизонтальною і

Мал. 5.14 діагональною. (Мал. 5.14-5.15)

Симетричні зачіски більш зручні, але при цьому трохи нудуваті. Вирішити це протиріччя допомагає **дисиметрія**, тобто часткове порушення симетрії. Будь-яке відхилення у симетричній системі, усунення або додавання хоча б дрібної деталі привертає увагу, вносить у композицію деяку напруженість. Дисиметрія використовується як художній засіб композиції у тому випадку, коли симетричні форми роблять зайво суворе враження. Прикладом дисиметрії може бути

Мал. 5.15 зачісування чубчика при симетричній стрижці на одну із сторін.

Отже, симетрія і асиметрія, як два начала, що організують форму зачіски, взаємопов'язані і взаємодоповнюючі прийоми композиції. Симетрія

сприймається глядачем як прояв спокою, закономірності, нерухомості, тоді як асиметрія означає рух, випадковість, волю.

Симетричній формі зачіски додавання асиметричних деталей додає особливу гостроту. Деяке порушення правильності композиції (дисиметрія) за умови грамотного її вирішення не тільки не перешкоджає досягненню її художньої єдності, але і підсилює емоційно-образне звучання.

4. Ритм у зачісках

Багатьом явищам природи властиві чергування і повторення. Повторюваність рухів характерна для усіх процесів у житті людини. Закономірне чергування, повторення, послідовна зміна елементів називається **ритмом**.

Ритм існує у всіх видах мистецтва: у музиці це сполучення звуків, у поезії - чергування рим, в архітектурі, образотворчому і прикладному мистецтві - різноманітне повторення та чергування форм або їх властивостей на площині, або у просторі.

Закономірна зміна елементів дозволяє створювати ритмічні композиції, іншими словами, ритмічна композиція складається із елементів, які відрізняються один від іншого, але пов'язаних між собою єдиним прийомом зміни.

Ритм повідомляє композиції динамічний розвиток, причому для створення виразного ритмічного руху велику роль відіграють не тільки характер і розміщення елементів, але і їх кількість. Для добре вираженої ритмічної зміни досить трьох елементів. Ритмічні ряди в композиції можуть розташовуватися симетрично. При цьому рух, який наростає або з протилежних боків до центра, або від центра до боків, врівноважується і композиція виглядає закінченою і врівноваженою.

Характер ритму зачіски залежить від кількості образотворчих елементів, повторів світлих і темних тонів, від проміжків між деталями і напрямків форм зачіски. Застосовуючи той чи інший ритм або метр, можна досягти певного візуального ефекту сприйняття об'ємної форми зачіски. Якщо необхідно створити більш яскравий і динамічний образ, дизайнер використовує ритм як засіб організації форми. Ритм може виявлятися в трьох видах:

- змінюється розмір елементів, які повторюються при збереженні інтервалів між ними;
- зберігається розмір елементів, які повторюються при зміні інтервалів між ними;

- змінюються і розміри елементів, і інтервали між ними.

За способом організації елементів у зачісці ритмічний лад може набувати різних напрямків:

- вертикальних;
- горизонтальних;
- діагональних;
- радіально-променевих;
- почерговий;
- кільцевого;
- спірального;
- комбінований.

У кожному випадку виникає новий характер руху, а виходить, і нове образне звучання зачіски в цілому. Так, наприклад, зачіска із горизонтальним чергуванням елементів викликає відчуття стійкості і рівноваги, при діагональному й особливо при спіральному ритмі виникає активний, стрімкий рух, обумовлений динамікою похилих ліній. Ритм зачіски може бути швидким і повільним. Швидкий ритм - це чітко виражені переходи: наприклад, тугі локони або круті хвилі. Повільний ритм більш помітний у пишних зачісках або на довгому хвилястому волоссі.

Дуже важливим питанням у композиції зачіски є ритмічна організація кольорових плям, причому колір може виступати у різних аспектах: як елемент композиції, який підкоряється іншому, більш важливому, або як головний організуючий елемент, який сприяє вираженню задуму композиції. На особливу увагу заслуговує ритмічна організація контрастних кольорів, які створюють найбільш активні хроматичні композиції.

Звичайно в композиції зачіски використовується кілька видів ритмів, тому що ритмізації піддаються усі властивості форми: об'єми, частини зачіски, конструктивні і декоративні лінії, фактури, відносини кольорів, розміри, розташування деталей і т.д.

Ритм у зачісці – це завжди виграшний варіант. У будь-якому випадку, вдало спроектована ритмічна організація зачіски додає їй особливу музичність, підсилює її образність і ідейне звучання. Змінюючи ритм у зачісці, дизайнер змінює і характер її сприйняття глядачем